

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący – SSO Maria Tereszczuk

Protokolant starszy sekretarz sądowy Maria Jamroz

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2016 roku w Lublinie

sprawy M. S.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do renty rolniczej na dalszy okres

na skutek odwołania M. S.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 16 grudnia 2014 roku znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VIII U 19/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 grudnia 2014 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił M. S. prawa do renty rolniczej, wobec nie uznania jej za osobę całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym przez Komisję Lekarską (k. 22 t. V akt KRUS).

W dniu 22 grudnia 2014 roku M. S. wniosła odwołanie od powyższej decyzji, domagając się jej zmiany poprzez przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. W uzasadnieniu wskazała, że stan zdrowia, a zwłaszcza dolegliwości związane ze schorzeniami kręgosłupa, bólami stawów i depresją nie pozwalają jej na wykonywanie pracy w gospodarstwie rolnym (k. 2 a.s.).

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując w całości argumentację zaprezentowaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (k. 3 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawczyni M. S. urodziła się w dniu (...) (bezsporne). Jest właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni 5,28 ha, które od 2011 roku wdzierżawia (umowa dzierżawy – k. 19 t. III akt KRUS).

W dniu 1 października 2007 roku wystąpiła z wnioskiem o rentę rolniczą (k. 1 t. I akt KRUS). Decyzją z dnia 24 października 2007 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznał wnioskodawczyni prawo do

renty rolniczej od dnia 1 października 2007 roku do dnia 30 listopada 2008 roku (decyzja – k. 42 t. I akt KRUS). Kolejnymi decyzjami z dnia 21 listopada 2008 roku (k. 26 t. II akt KRUS), z dnia 25 listopada 2010 roku (k. 18 t. III akt KRUS) i z dnia 15 listopada 2012 roku (k. 14 t. IV akt KRUS) okres uprawnienia do powyższego świadczenia był przedłużany do dnia 30 listopada 2014 roku.

Podstawą wydania decyzji z dnia 15 listopada 2012 roku, po raz ostatni ustalającej prawo do renty rolniczej, było orzeczenie Lekarza Rzecznawcy stwierdzające dalszą całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym z uwagi na:(...)(rozpoznanie i orzeczenie – k. 11v. t. IV akt KRUS).

W dniu 21 października 2014 roku M. S. wystąpiła o ponowne ustalenie prawa do renty rolniczej (k. 2 t. V akt KRUS). Lekarz Rzecznawca w dniu 13 listopada 2014 roku rozpoznał u wnioskodawczynie:(...) Uznał, że nie jest ona całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym (rozpoznanie i orzeczenie – k. 12v. t. V akt KRUS).

Od powyższego orzeczenia M. S. wniosła sprzeciw (k. 14 t. V akt KRUS). Komisja Lekarska, po ponownym badaniu, rozpoznała dobrze kontrolowaną (...) i również uznała, że wnioskodawczynie nie jest całkowicie niezdolna do pracy (rozpoznanie i orzeczenie - k. 20v. t, V akt KRUS).

Powołując się na powyżej wskazane orzeczenie Komisji Lekarskiej organ rentowy decyzją z dnia 16 grudnia 2014 roku wydał decyzję odmawiającą wnioskodawczynie prawa do renty rolniczej na dalszy okres (k. 22 t. V akt KRUS).

Biegli sądowi lekarze specjaliści: chorób oczu, neurolog oraz diabetolog w opinii z dnia 9 marca 2015 roku rozpoznali u wnioskodawczynie: (...) Nie stwierdzili u niej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. W uzasadnieniu biegły sądowy lekarz specjalista diabetolog wskazał, że wnioskodawczynie choruje na(...),która została rozpoznana w 1992 roku i w związku z tym przyjmuje doustne leki (...)(...) występują sporadycznie, są prawidłowo odczuwane jako(...)).W dokumentacji brak potwierdzonych(...). Z powodu (...) była w 2003 roku w Oddziale Chorób Wewnętrznych Szpitala (...) w C.. W opinii biegłego M. S. wymaga systematycznego leczenia, intensyfikacji leczenia(...)Doszło u niej do pojawienia się późnych (...), lecz stopień jej zaawansowania nie sprowadza całkowitej niezdolności do pracy. W ocenie biegłego sądowego lekarza neurologa w zakresie chorób neurologicznych brak jest objawów uzasadniających orzeczenie całkowitej niezdolności do pracy. Badając wnioskodawczynię nie stwierdził zmian neurologicznych w zakresie głowy i szyi, objawy korzeniowe były ujemne, ruchomość kręgosłupa dobra, odruchy głębokie obecne, bardzo słabe i równe, a chód wydolny. Biegły sądowy lekarz specjalista z zakresu chorób oczu wskazał natomiast, że M. S. przebyła(...)nosi od 3 lat. Sumując wskazali, że u wnioskodawczynie brak jest całkowitej niezdolności do pracy, albowiem przebieg schorzeń jest stabilny bez zaostrzeń wymagających hospitalizacji (opinia – k. 13 a.s.).

Biegły sądowy lekarz specjalista z zakresu chirurgii ogólnej, chirurgii urazowej i chirurgii urazowo-ortopedycznej w opinii z dnia 15 czerwca 2015 roku rozpoznał u M. S.(...) Badając wnioskodawczynię biegły stwierdził pełny zakres kręgosłupa szyjnego i kończyn górnych, pełne skłony i skręty tułowia oraz pełny zakres ruchów kończyn dolnych. Dodał, że wnioskodawczynie jest samodzielna w samoobsłudze, rozbiera się swobodnie, chód jest bez utykania, wykonuje przysiad, a całość badania była niebolesna. W tej sytuacji nie stwierdził podstaw do uznania M. S. za osobę całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym, zaznaczając, że może okresowo wymagać stosowania leków przeciwbólowych i fizykoterapii w okresie narastania dolegliwości (opinia – k. 24 a.s.).

Na rozprawie w dniu 22 września 2015 roku M. S. wskazała, że od 1999 roku leczy się (...)i wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego lekarza psychiatry z udziałem psychologa (k. 34v. a.s.).

W opinii z dnia 5 listopada 2015 roku biegli sądowi psychiatra i psycholog rozpoznali u wnioskodawczynie: (...) Nie stwierdzili całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Wyjaśnili, że M. S. (...)Zdiagnozowane uporeczywe (...)(...)Pomimo uporeczywego trwania i powodowania znacznego poczucia choroby, nie sprowadzają całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym ze względu na stan psychiczny wymagają leczenia w

Przychodni Zdrowia Psychicznego, co może złagodzić objawy. Towarzyszące(...) również nie powodują całkowitej niezdolności do pracy w gosp. Rolnym (opinia – k. 39 a.s.).

Sąd Okręgowy w Lublinie uznał, że sporządzone w toku postępowania opinie są kompletne, jasne i należyście uzasadnione, a tym samym przedstawiają wystarczające wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego rozstrzygnięcia zarzutów zawartych w odwołaniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1999 roku, II UKN 96/99, OSNP z 2000 roku Nr 23, poz. 869). Zostały wydane przez niekwestionowanych specjalistów z zakresu schorzeń występujących u wnioskodawczynie, po uprzedniej analizie akt sprawy, przeprowadzeniu badań skarżącej i zapoznaniu się z dotyczącą jej osoby dokumentacją lekarską, w tym ze złożoną w toku postępowania sądowego. Z opinii jednoznacznie wynika, że wnioskodawczynie nie jest całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym.

Co do zasady opinie biegłych lekarzy specjalistów z zakresu chorób oczu, neurologii diabetologii, chirurgii ogólnej, chirurgii urazowej i chirurgii urazowo-ortopedycznej nie były kwestionowane przez skarżącą, która ograniczyła się jedynie do przedłożenia dodatkowej dokumentacji medycznej oraz złożenia wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego lekarza specjalisty psychiatrii z udziałem psychologa. W tej sytuacji Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych specjalistów z zakresu psychiatrii i psychologii (k. 34v. a.s.). Opinia z dnia 5 listopada 2015 roku nie została zakwestionowana, wnioskodawczynie nie zgłosiła również żadnych wniosków dowodowych.

Wobec tego Sąd nie prowadził dalszego postępowania dowodowego. Dalsze dopuszczanie kolejnych opinii byłoby uzasadnione tylko wówczas, kiedy sporządzone opinie byłyby sprzeczne wewnętrznie lub niewłaściwie uzasadnione. Sąd Okręgowy podziela bowiem w pełni stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 27 lipca 2010 roku (II CSK 119/10, LEX nr 603161) oraz postanowieniu z dnia 19 sierpnia 2009 roku (III CSK 7/09, LEX nr 533130) zgodnie z którym Sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszych opinii biegłych lub opinii instytutu, gdy zachodzi taka potrzeba, a więc wtedy gdy przeprowadzona już opinia zawiera istotne luki, jest niekompletna, bo nie odpowiada na postawione tezy dowodowe, niejasna, czyli nienależyście uzasadniona lub nieweryfikowalna, to jest gdy przedstawiona ekspertyza nie pozwala organowi orzekającemu zweryfikować zawartego w niej rozumowania co do trafności wniosków końcowych.

Odwołanie nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 704, ze zmianami), renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który łącznie spełnia następujące warunki:

- 1) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez wymagany okres, o którym mowa w ust. 2;
- 2) jest trwale lub okresowo całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym;
- 3) całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w okresie podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu lub w okresach, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1 i 2, lub nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Art. 21 ust. 5 cytowanej ustawy stanowi, że za całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym uważa się ubezpieczonego, który z powodu naruszenia sprawności organizmu utracił zdolność do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym. Stosowanie do art. 22 ust. 1 ustawy rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy przyznaje się, jako rentę stałą, jeżeli całkowita niezdolność ubezpieczonego do pracy w gospodarstwie rolnym jest trwała i nie orzeczono celowości przekwalifikowania zawodowego. W pozostałych przypadkach renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy przysługuje, jako renta okresowa.

Kategoryczne brzmienie art. 21 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wskazuje, iż przesłanki ustalenia prawa do renty rolniczej muszą zaistnieć kumulatywnie, brak chociażby jednej z nich eliminuje możliwość przyznania przedmiotowej renty.

Zgodnie z przepisem art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748, ze zmianami), w związku z art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie.

M. S. nie spełnia jednej z przesłanek ustalenia prawa do renty rolniczej, nie jest bowiem nadal osobą trwale lub okresowo całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym. Sam fakt występowania schorzeń nie decyduje o istnieniu niezdolności do pracy, a dopiero ocena, czy i w jakim zakresie powodują one niezdolność do pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 1 grudnia 2000 roku, II UKN 113/00, OSNP z 2002 roku, Nr 14, poz. 343).

Z opinii biegłych sądowych jednoznacznie wynika, że obecne u M. S. schorzenia, jakkolwiek wymagają dalszego leczenia, to jednak nie powodują niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Sąd Okręgowy podziela stanowisko wyrażone w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2010 roku (II UK 111/2010, Lex nr 688684), że ochrona z art. 21 ust. 5 ustawy rolniczej obejmuje tylko całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, a nie każdy mniejszy (niż całkowity) stopień tej niezdolności. Nie każdy więc gorszy stan zdrowia i sprawności psychofizycznej rolnika uzasadnia prawo do renty. Jeżeli ustawodawca w systemie rolniczym nie rozróżnił i nie daje ochrony rentowej w przypadku częściowej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, lecz tylko przy całkowitej, to oznacza to, że w ustaleniu takiego stopnia niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym chodzi o wyraźną granicę tej niezdolności - a więc o sytuację, gdy rolnik z powodu naruszenia sprawności organizmu nie może osobiście wykonywać pracy. Uzasadnia to tezę, że dopiero taki stopień (całkowitej) niezdolności do pracy wyznacza granicę w kwalifikacji rzeczywistej sprawności psychofizycznej ubezpieczonego do pracy w gospodarstwie rolnym. Nie obejmuje zatem sytuacji, gdy rolnik nie utracił w pełni możliwości wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, czyli gdy wystąpiła utrata sprawności do pracy w stopniu mniejszym niż całkowita. Zatem gorszy stan zdrowotny może powodować ograniczenie zdolności do pracy, lecz nie osiągać całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym.

Z powyższych względów, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.